

Sosyal Devlet Bağlamında Belediyelerin Sosyal Politika Uygulamaları: Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği

İsmail Başaran¹², Ahmet Uçar³

Özet

Yürütme açısından ve mali açıdan özerkliğe sahip olan belediyeler, öncelikle belirli belediye sınırları içinde yaşayan sakinlerin ve toplulukların ihtiyaçlarını karşılamak için kurulmuş kamu hukukuna tabi kurumlardır. Belediyelerin karar organları seçim yoluyla oluşturulur. Sosyal politikaları yerel düzeyde başarıyla yürüten belediyeler literatürde genellikle "sosyal belediyecilik" kavramıyla araştırılmaktadır. Sosyal belediyecilik odaklı belediyeler, toplulukların barınma, eğitim, sağlık, yoksulluk, işsizlik ve çevre ile ilgili sorunlarını yönetmek ve ortadan kaldırmak için çeşitli sosyal hizmetler ve programlar sunmaktadır. Sosyal belediyeciliği uygulamaya alan belediye idareleri kadınlar, çocuklar, gençler, yaşlılar ve engellilerden oluşan dezavantajlı guruplara özellikle daha fazla önem vermektedirler. Türkiye'de son zamanlarda sosyal belediyecilik alanında önemli gelişmeler gözlenebilmektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın temel amaçlarından biri sosyal belediyeciliği bir kavram olarak sunmak ve bu konuda en iyi uygulamaları sergilemektir. Çalışma daha sonra Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal belediyecilik çerçevesinde değerlendirilebilecek hizmetlerini ortaya koymaya ve analiz etmeye geçecektir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Devlet
Sosyal Belediyecilik
Belediye Hizmetleri
Manisa Büyükşehir Belediyesi

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 27.06.2022
Kabul Tarihi: 20.07.2022
Doi: 10.18026/cbayarsos.1136321

Social Policy Practices of Municipalities within the Context of Social State: The Case of Manisa Metropolitan Municipality

Abstract

Having executive and fiscal autonomies, municipalities are public law corporations established primarily for fulfilling inhabitants' and communities' needs living within the borders of particular municipal setting. The decision-making bodies of the municipalities are constituted through election. Municipalities that execute social policies in a local level successfully are often explored through the concept of "social municipalism" in the literature. Municipalities with social municipalism orientations offer various social services and programs to manage and eliminate communities' challenges pertaining to housing, education, health, poverty, unemployment and environment. Disadvantaged groups such as women, children, youth, elderlies and people with disabilities are especially given primary importance by the municipal administrations with social municipalism agendas. Significant developments can be observed in Turkey at recent times as far as social municipalism is considered. Hence, one of the main purposes of this study is to present social municipalism as a concept and showcase the best practices in this regard. Then, the study will move to demonstrate and analyze Manisa Metropolitan Municipality's services that can be considered within the framework of social municipalism.

Keywords

Social State
Social Municipalism
Municipality Services
Manisa Metropolitan
Municipality

About Article

Received: 27.06.2022
Accepted: 20.07.2022
Doi: 10.18026/cbayarsos.1136321

¹ Sorumlu yazar, ismail.basaran@cbu.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, ismail.basaran@cbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3792-8035

³ Prof. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, ahmet.ucar@cbu.deu.tr, ORCID: 0000-0002-2533-7887

1. Giriş

Uzun yıllar boyunca güçlü merkezi otoritelerin hâkim olduğu toplum idari yapılanmaları, 20. yüzyılın sonlarına doğru bireylerde oluşan beklentiler ve toplumsal yapıda ortaya çıkan gereksinimler doğrultusunda değişmeye başlamıştır. Bu değişim trendini de idari alanların hemen hemen her biriminde görmek mümkün olmuştur. Günümüzde idari alanda görülen en göze çarpan değişimlerden birinin idarede merkezi yapıdan adem-i merkeziyetçiliğe doğru dönüşüm olduğundan söz edilebilir. Genel olarak dünya düzeyinde oluşan bu eğilim ve dönüşümün küresel gelişmeler doğrultusunda olduğu bilinmektedir. Bilhassa gelişmekte olan ülkelerde ve bizim ülkemizde böyle bir değişim ve dönüşümün hızlı bir şekilde gerçekleştiğini söylemek mümkündür.

Türkiye açısından bu konuya eğilecek olursak belediyelerin idari yapısında ve hizmet sunumunda yaşanan bu dönüşümün 1970 yılından sonra gündeme gelen toplumcu belediyeçilik uygulamaları ile gerçekleştiğini söylemek yanlış olmaz. Söz konusu yıllara kadar belediyelerin sunduğu hizmetler arasında sadece temizlik ve su gibi klasik hizmetler varken 1980'li yıllarla birlikte kentlere olan yoğun nüfus göçü sonucunda belediyelerin bu klasik hizmetler dışında başta ulaşım ve sosyal yardım olmak üzere spor, sağlık ve konut gibi hizmetleri de sunduğu görülmüştür. Yönetim ve hizmet anlayışında böyle bir dönüşüm yaşanmasının en belirgin sebebi olarak klasik devlet yönetim anlayışı yerine yeni bir anlayış olarak sosyal devlet uygulamalarının başlatılması gösterilebilir. Yönetim anlayışında ortaya çıkan bu değişim kamu yönetiminin yerelde birer uzantısı olan belediyelerce de benimsenerek sosyal belediyeçilik faaliyetleri başlamıştır. Zira belediyeler tarafından sunulan bu sosyal hizmetler merkezi hükümetin sosyal devlet görevlerini hafifleterek merkezi hükümete yardımcı olmaktadır. Günümüzde özellikle belediyelerin bu fonksiyonları ve dünyada ortaya çıkan bu gelişmeler dikkate alındığında belediyelerin toplumsal hayatta ne kadar önemli hale geldikleri oldukça aşikârdır. Nitekim küreselleşmeyle beraber bütün yapılar da önemli değişim ve dönüşümler yaşamaktadır. Mesela, katılımcı yönetim, yönetişim, sivil toplumun gelişimi, idarede adem-i merkeziyet gibi bazı yeni kavram ve ilkelerle bu değişimlerin gerçekleştiği söylenebilir. Öte yandan bu yıllarda belediyeler gibi yerel kurumların yönetimde ve yerel kamusal hizmetlerin sunumunda daha etkin oldukları ve önemli hale geldikleri görülmektedir (Kesgin, 2012: 171). Bilhassa sosyal devlet uygulamalarında devletin ekonomik ve mali imkânlarının kifayetsiz olduğu durumlarda yerel kaynaklar ve sivil toplum örgütlerinden alınacak desteklerle bu hizmetlerin sürdürülmesi ehemmiyet göstermektedir (Abay, 2004'den aktaran Ateş, 2009: 90). Konuya bu açıdan baktığımızda belediyelerin etkinliğinin ve sorumluluk alanlarının arttığı görülmektedir. Bu sorumluluk artışının önümüzdeki yıllarda da artarak devam edeceği beklenmektedir. Bu nedenle sosyal belediyeçilik çerçevesinde yapılacak çalışmalar önem arz etmektedir.

Bu çerçevede hazırlanan çalışmada Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal devlet bağlamında sosyal belediyeçilik anlayışı ile uyumu araştırma konusu olarak ele alınmıştır. Çalışmanın teorik bölümünde kavramsal çerçeveyi oluşturan sosyal devlet ve sosyal belediyeçiliğin ne olduğu, nasıl ortaya çıkıp geliştiğine ilişkin açıklamalar yapılacak ve belediye kanunlarında bunun ne şekilde düzenlenmiş olduğuna değinilecektir. Çalışmada uygulama olarak Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin Stratejik Plan ve faaliyet raporları doğrultusunda sergilediği sosyal belediyeçilik faaliyetleri

çeşitlerine göre incelenip analizi yapılacaktır. Sonuç bölümünde de bu bilgiler ışığında bir değerlendirme yapılacaktır.

2. Sosyal Devlet ve Sosyal Belediye Kavramı

Tarihsel süreç içinde devletin toplum üzerindeki fonksiyonları hep aynı olmamıştır. Devletin görevleri ilk başlarda adalet, güvenlik ve toplumsal düzen sağlama şeklinde oldukça sınırlı idi. Zamanla dünyada yaşanan değişim ve gelişmeler, nüfus artışları, savaş ve afet benzeri olaylar sonucunda ortaya çıkan sorunlar devletin görevlerinin artmasına neden olmuştur. Bu kapsamda bu olumsuzluklara ve sorunlara çare bulmaya çalışan bir devlet anlayışı çerçevesinde sosyal devlet ortaya çıkmıştır. Sosyal devlet, sosyal refahı artırmak için sosyal ve ekonomik hayata müdahale etmek suretiyle, bahsedilen sorunlar sonucunda ortaya çıkan yoksulluklara, gelir dağılımı adaletsizliklerine ve toplumların refah seviyelerindeki düşümlere yönelik birtakım önemli sorumluluklar üstlenmiştir (Yay, 2014: 148).

Sosyal devlet anlayışının ilk olarak benimsenmesinin 1848 Fransız Anayasası'nda gerçekleştiği ve daha sonra da "devlet tarafından ekonomik hayatın adalet esaslarına göre ve herkese insanlığına yaraşır bir şekilde düzenleneceği" cümlesinin 1919'da Alman Weimar Anayasası'na eklendiği görülmüştür. Hem Fransa Anayasası'nda hem de Alman Weimar Anayasası'nda eğitim, çalışma ve sağlık haklarına güvence sağlanarak eşitlik ilkesinin önemine dikkat çekilmiştir (Ateş, 2009: 90). Türk anayasalarında ise ilk defa 1961 Anayasası'nda sosyal haklar ve ödevler sistematik olarak düzenlemiş ve 1961 Anayasası'nın 2. maddesinde belirtilen "Türkiye Cumhuriyeti, ..., sosyal bir hukuk devletidir" hükmü ile de sosyal devlet ilkesine yer verilmiştir. Anayasadaki konuya ilişkin düzenlemeler toplumdaki sosyal gelişmenin gerçekleşmesi görevini devlete vermiştir. Belediyelerin de merkezi hükümetin bir alt kurumu olması nedeniyle ve yereldeki temsilcilerinden biri olmaları hasebiyle, belediyelerin sosyal hizmetleri yerine getirmesinde Anayasaya göre de herhangi bir engel görünmemektedir. Ancak refah belediyecilik ile ilgili hizmetlerin belediyelerce benimsenip yaygın olarak uygulanması ve kurumsal hale gelmesi 1970'li yıllardan sonra olmuştur (Sezik, 2016: 176). Yine 1982 Anayasası madde 2'de "Türkiye Cumhuriyetisosyalbir.. devlet"tir şeklinde yer alan hüküm ile sosyal devlet ilkesi benimsenmiştir (Gözler, 2017: 138-154). Bu kapsamda 1982 Anayasasına göre, sosyal hukuk devleti olarak işleyen bir devlet, toplumun ve toplumdaki her bir bireyin refahını, huzur ve mutluluğunun sağlanması ve bu konuda sınır koyan siyasal, ekonomik ve sosyal her türlü engelin kaldırılarak bireyin maddi ve manevi varlığını geliştirecek bütün imkân ve şartların hazırlanması ile görevlidir (Çelik, 2014: 5). 1982 Anayasasına genel olarak bakıldığında birçok maddesinde kişilerin onurlu bir yaşam standardına ulaşmalarını sağlayacak çağdaş bir hukuk düzeni oluşturması ve vatandaşların maddi ve manevi olarak gelişmeleri konusunda devletin birtakım ödev ve yükümlülüklerinin olduğu görülmektedir. Devletin bu asli görevleri arasında şunlar vardır (Toprak ve Şataf, 2009: 13-14):

- a. Yaşam, maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi herkesin hakkıdır.
- b. Yerleşme ve seyahat hürriyeti herkese verilmelidir.
- c. Parasal yönden zayıf başarılı öğrencilerin eğitimlerini devam ettirebilmeleri için devlet burslar ve değişik şekillerde bu öğrencilere destek sağlar. Yine devlet,

durumları nedeniyle özel eğitime gereksinim duyanları topluma faydalı kılmak için gerekli önlemleri alır.

- d. Devlet, korunma ihtiyacında olan çocukları toplum ile kaynaşmaları amacıyla her türlü önlemi alır. Bunun için ihtiyaç duyulan her türlü teşkilat ve tesisleri açar veya açtırır.

Yukarıda özetlenen anayasa maddelerinden anlaşılacağı üzere Türkiye Cumhuriyeti'nin son iki anayasası vatandaşların sosyal haklarına yer vermiş ve devletin sosyal devlet anlayışı içinde hareket etmesinin önemsendiği ortaya konulmuştur.

Sosyal hizmetin çıkış noktası din ve dini değerlere dayanmaktadır. Toplumda muhtaç ve yoksullara yapılan sosyal destek ve yardımların birçoğu vatandaşların kendi isteğine bağlı olarak dini inançlara göre yapılmaktadır. Günümüzdeki anlamda profesyonel sosyal hizmetlerin gelişerek ortaya çıkması İkinci Dünya Savaşından sonra "sosyal devlet" ilke ve anlayışının kabul görmesi sonucunda olmuştur. Bu anlamda sosyal devlet anlayışı ile devlete birçok önemli görev ve sorumluluklar yüklenmiştir (Negiz ve Uçar, 2017: 359). Bu konuda Kesgin de benzer saptamalar yapmaktadır. 1945'ten sonra Avrupa'da yıkılan şehirlerin yeniden inşasının yanında toplumda bozulan sosyal ve ekonomik düzeni oluşturmak için sosyal devletçi uygulamalara geçilmiştir. Avrupa'daki ülkelere baktığımızda farklı refah modellerini görmekteyiz ve bu sosyal devlet uygulamaları neredeyse gelişmiş diğer ülkelerin hepsinde kabul görmüştür. Merkezi yönetimlerin sosyal devlet kapsamındaki hizmetlerine yerel yönetimlerin de destek vermesinden dolayı refah devleti uygulamalarında pek fazla problem yaşanmamıştır (Kesgin, 2012: 171). Aydın'ın (2009: 28) tespitlerinden anlaşıldığı gibi; İkinci Dünya Savaşının ardından batı devletlerinde sosyal devlet uygulamalarına geçilmesi ile devletlerin sosyal politika tercihleri değişmiş ve sadece işçi sınıfı odaklı politikalara değil, aynı zamanda bütün toplumu kapsayan politikalara yer verilmeye başlanmıştır.

Refah devleti yaklaşımını en basit şekilde tanımlamak gerekirse; farklı sebeplere bağlı olarak kendi geçimini karşılayamayan, bakım ve gelişimini sürdürmekte zorlanan vatandaşlara devletin destek olması şeklinde tanımlanabilir (Şemşit vd., 2016: 209). Dolayısıyla sosyal devlet tanımlamalarında genellikle toplumda maddi bakımdan zayıf ve yardım ihtiyacı duyan vatandaşların korunması ve yapılan yardımları eşit, adaletli bir şekilde yapılması ile devlete koruyucu bir rol verilmesi üzerinde durulmaktadır. Bu anlamda Seyyar'ın tanımlamalarında da bu tür tema ve ifadelere rastlamak olasıdır. Seyyar'ın yaptığı sosyal devlet tanımı aşağıdaki gibidir: *"sosyo-ekonomik hayatı yönlendirerek güçsüzleri, fakirleri, yardıma ve bakıma muhtaç kişileri koruyan, bu hizmetleri götürebilmek için sosyal kurumlar tesis eden, koruyucu tedbirler vasıtasıyla toplum meselelerini olabildiği kadar önlemeye ve gidermeye çalışan, sosyal sorunların baskısı altında bulunan kişi ve grupları koruyan şefkatli ve himayeci devlet"* (Seyyar, 2002: 518). Muhakkak ki sosyal devleti daha başka şekillerde tanımlayan araştırmacılar da vardır. Nitekim Pektaş'ın sosyal devlet ile ilgili çalışmasında yaptığı tanımlama şöyledir: *"Sosyal devlet kısaca vatandaşlarının sosyal durumlarıyla ilgilenen ve onlara insan onuruna yaraşır bir yaşam standardını sağlamayı amaç edinen devleti ifade eder."* Onun farklı yazarların görüşlerine dayanarak yaptığı tanımda sosyal devlet: *"kişi ve ailelere sosyal statü ve sınıflarına bakılmaksızın, sahip oldukları gelir ve mülklerden bağımsız olarak minimum bir gelirin*

garanti edilmesi, bireysel ve ailevi krizlere yol açabilecek hastalık, yaşlılık, işsizlik ve doğal afetler gibi belirli sosyal riskleri karşılayabilecek duruma getirilmeleri amacıyla, piyasa güçlerinin işleyişine müdahaleyi de içeren politikaları uygulayan devlettir” (Pektaş, 2010: 9).

Türkiye’de sosyal belediyeçilik yaklaşımının 1970’lerden sonra uygulamaya geçen “toplumcu belediyeçilik” ile yaygın hale geldiği söylenebilir. Zira aynı görüşü Kesgin de ileri sürmektedir. Türkiye’de “belediye sosyalizmi”, “toplumcu belediyeçilik” denemeleri ile uygulamaya giren sosyal belediyeçilik anlayışı belediyelerin bu konuda güzel hizmetler sunmasını ortaya çıkarmıştır. Bu doğrultuda belediyeleri tüketim ve yeniden üretim süreçlerindeki rolleri dönüşmeye başlamıştır (Yıldırım, 2013: 128).

Yukarıda verilen tanımlamalar çerçevesinde Türkiye’deki belediyeler tarafından başlatılan bu hizmetler, “toplumcu belediye” yaklaşımının bir sonucu olduğu söylenebilir. Böylelikle yerel yönetimlerin sunduğu bu sosyal nitelikli yerel hizmetlerle merkezin hizmet yükünün azaltılması amaçlanmaktadır. Bu yaklaşımın belediyeler için temel ilkeleri kaynak oluşturmak, üretmek, birlikte hareket etmek ve çalışanları korumak şeklinde olmuştur. Nitekim bu dönemde İzmit Yeni Yerleşmeler Projesi (Yeni- Koop) ve Ankara Batıkent Projeleri bu anlayışla hayata geçirilmiştir (Kesgin, 2012: 174). Yine bu anlayışın bir sonucu olarak Kartal Halk Ekmek A.Ş. ve Yeni-İz A.Ş. Belediyeler ve halk ortaklığıyla kurulan ilk şirketler olmuştur. Bunlara ek olarak halk pazarları, tanzim satış yerleri, ekmek fabrikaları, mesleki eğitim, kültür merkezleri gibi başka örnekler de görülmüştür (Kesgin, 2012: 174). Bu kapsamda dönemin Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay toplumcu belediyeçilik anlayışının öncülerinden biri olarak ön plana çıkmıştır. Dalokay, belediyenin kıt kaynaklarına rağmen birçok yatırım gerçekleştirmiş ve yerel halkın yaşam kalitesini artırma fırsatı sağlayan birçok proje uygulamıştır (Tekeli, 1991: 56). Bu doğrultuda SOFRETU firması tarafından inşa edilen metro projesini yeterli bulmayarak, Moskova Belediye Başkanı’yla temasa geçerek metro inşasında ön anlaşma imzalamıştır. Anlaşma kapsamında Sovyetler Birliği’nden sağlanacak teknoloji kullanılarak metro yapılacak, karşılığında Türkiye %2 faizle borçlanacak ve bu borcunu gıda maddelerinin ihracı ile ödeyecekti (Tekeli, 1991: 57). Ancak hükümet tarafından destek verilmeyen bu anlaşma iptal edilmiş ve proje hayata geçirilememiştir. Halka ucuz ekmek dağıtmak için kurulan ilk ekmek fabrikaları da Dalokay döneminde hayata geçirilmiştir.

Ayrıca mahalli halkın yönetime katılma mekanizmalarından biri olarak kurulan Mahalle kurulları-Temsilcileri belirli kentlerde denenerek sendikalar, meslek kuruluşları, kooperatif birlikleri gibi sivil toplum yapılarıyla ortak çalışmalar oluşturulabilmesi hedeflenmiştir. (Yıldırım, 2013: 132: 133). Ortaya çıkan bu gelişmelerle birlikte tecrübe edinen belediyeler küreselleşmenin de etkisiyle yeni belediyeçilik anlayışı doğrultusunda birlikte sosyal belediyeçilik anlayışının örneklerini yaygınlaştırmaya başlamıştır. İlerleyen yıllarda birçok büyükşehir belediyesi sosyal hizmet ve sosyal yardımlar, sağlık, konut, meslek ile beceri kazandırma gibi çeşitli hizmetler vermeye başlamışlardır. Bu hizmetlerin yanı sıra nakdi ve aynı yardımlar ile giyecek, gıda yardımı ve yakacak yardımları bu dönemlerde başlamıştır (Aydın, 2008: 106). Bu bilgiler ışığında belediyelerde sosyal

belediyecilik uygulamalarının başlayıp yaygınlaşmasıyla belediyelerce sunulan hizmetlerde artış ve farklılaşmaların ortaya çıktığını söylemek yanlış olmayacaktır.

2002 yılından sonra ise yerel yönetimlerde birçok yenilik ve değişim yaşandığı bir dönem girilmiştir. Zira 2002’de tek başına iktidara gelmeyi başaran Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) yerel yönetimde önemli reformlar başlatmış ve köy kanunu hariç diğer yerel yönetim yasalarını değiştirmiştir. Böylece bu iktidar döneminde hem merkezi hem de yerel düzeyde sosyal belediyecilik uygulamalarında artışlar sağlanmış; özellikle sosyal yardımlara daha fazla kaynak tahsis edilmeye başlanmıştır. Bu konuda 1990’lı yıllar ile 2000’li yılları karşılaştığımızda sosyal belediyecilik içine, sosyal yardım faaliyetlerinde proje uygulamalarının, sivil toplum kuruluşlarının, derneklerin ve hayırsever-gönüllü birliklerin sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerinin de dâhil olmasıyla çok aktörlü bir uygulamaya geçilmiştir (Seçkiner Bingöl ve Ömürgönülşen, 2018: 2-3). Bu kapsamda 1580 sayılı önceki Belediye Kanunundaki eksikliklere bağlı olarak gerçekleştirilemeyen sosyal belediyecilik görevleri, 2005’te bu kanunun iptal edilip 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun yürürlüğe konulması sonrasında yasal dayanağı olan bir forma kavuşmuştur. Bu kanunla bu hizmetlerin çok daha önemli hale geldiği ve belediyelerin de kanunun verdiği bu görevleri mali olanaklar ölçüsünde yerine getirdikleri söylenebilir.

Bundan sonraki süreçte bazı belediyelerin sosyal belediyecilik anlayışında yüksek performans gösterdiği, bazılarının beklentileri karşılamadığı görülmüştür. Zira sosyal belediyecilik uygulamalarında artış ve verimlilik sadece yasal düzenlemeler ile elde edilemeyecek kadar geniş kapsamlı bir iş birliği gerektirmektedir.

Başarılı bir sosyal belediyecilik için devlet desteği olarak merkezi yönetimin fiili desteği ve belediye bütçesinin artırılması gereklidir. Bu devlet desteği belediyelerde bu hususta vizyonu olan başkan ve yönetici personelin çalışması ile birleştikten sonra ilgili kurumlarla yapılacak iş birliği ve veri paylaşımı sonrasında başarılı bir sosyal belediyecilik uygulamaları görmek mümkün olmaktadır. Aşağıda verilen şekilde de bu başarı hikayesi görülebilir.

Şekil 1: Sosyal Belediyeciliği başarılı kılan etmenler

3. Belediye Mevzuatında Sosyal Belediyecilik

Mevzuata göre, belediyeler, o yöre halkının yerel gereksinimlerini karşılamakla yükümlü, kanunlar çerçevesinde hizmet sunan kamu kurumlarıdır. Bu minvalde belediyelerin hizmetleri en önemli kent hizmetlerini ve kentin altyapısını oluşturmanın yanında, sosyal ve kültürel alanlarda da çeşitli görevler ifa etmektedirler. İfası belediyeler tarafından üstlenilen bu görevler sürekli artmakta ve 2005 sonrası yerel yönetim yasalarının yenilenmesi ile bilhassa belediyeler daha fazla öne çıkan kamu kurumları arasında yer almışlardır (Aydın, 2009: 113-114).

Merkezi yönetimin dışında yerel düzeyde örgütlenen belediye gibi kurumların da birtakım sosyal politikalar oluşturmaları, yaptıkları faaliyet planlarında sosyal problemlere ve çarelerine de yer vermeleri ile sosyal belediyecilik gündemde tutulabilir. Kaya'ya göre, sosyal belediyecilik, kamu harcamalarını konut, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması alanlarını kapsayacak şekilde sosyal amaca kanalize eden; işsiz ve kimsesizlere yardım yapılması, sosyal dayanışma ve entegrasyonun tesis edilmesi ile sosyo-kültürel faaliyet ve çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan altyapı yatırımlarının yapılmasını öngören; bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adalet düşüncesini güçlendirebilmek için yerel yönetimlere sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevleri yükleyen bir modeldir. Onun belirttiğine göre bu model aşağıdaki birey gruplarını kapsamaktadır (Kaya vd., 2008: 89):

- a. Dar gelirliler,
- b. Engelliler,
- c. Çocuklar,
- d. Yaşlılar,
- e. Kadınlar,
- f. Gençler.

Sosyal belediyeciliği birlikte yönetim anlayışına dayandıran tanımlara da rastlamaktayız. Örneğin, Ertekin çalışmasında böyle bir tanım yapmıştır. Ona göre, sosyal belediyecilik belediye yönetiminde ülke sorunlarının çözümünü halkla birlikte bulmaya çalışan, halkın desteği ile çalışan birlikçi ve bütünlükçü bir anlayışı ifade eder. Bu anlayış kapsamında işleyen bir belediye merkezi idarenin vesayetinden etkilenmeden, alt seviyedeki örgütlü taleplerin ve gücün desteğini alarak yerel gereksinimleri daha kolay bir şekilde yerine getirebilmektir (Ertekin, s.6).

Türkiye'de sosyal belediyecilik uygulamalarının bilhassa 1990'lardan sonra artış göstermeye başladığı söylenebilir. Belediyeler öncelikle sosyal ve kültürel alanda sosyal politikalar oluşturup bunları uygulamaya başlamışlardır. Bundan sonraki uygulamalarında engelliler ve daha başka dezavantajlı gruplara yönelik sosyal hizmet ve sosyal yardım çalışmalarını başlatmışlardır. Önceleri fakir, kimsesiz, özürlü ve yaşlı kimselere aşevlerinde sıcak yemek, yiyecek, giyecek verilmesi şeklinde sunulan sosyal yardımların çeşidi, nitelik ve kapsamı 1990'dan sonra arttığı gibi, bu yardımlar hizmet alanlarına göre farklı belediye kurumları tarafından sağlanmaya başlanmıştır (Şataf, 2017: 11-12).

Çelik'in çalışmasında görüldüğü üzere; "Yerel sosyal politika, yerel düzeyde, belde sakinlerinin ve sivil toplum örgütlerinin kaynaklarından faydalanarak sosyal hayatın, ekonomik ve sosyal gelişmeyle desteklenmesidir. Yerel sosyal politika, yerel yönetimlere sosyal alanlarda planlama, düzenleme ve uygulama görevini yükler. Yerel yönetimler, sosyal konut, sosyal hizmet, sosyal yardım, sosyal danışmanlık, istihdam, yoksulluğun giderilmesi, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması gibi değişik sosyal alanlara ve özellikle dezavantajlı gruplara yönelik programlar hazırlayarak uygular. Sosyal politikayı yerel düzeyde başarı ile yerine getiren belediyeler, sosyal devlet anlayışının yerel yansıması olarak "sosyal belediye" ismini alırlar" (Seyyar, 2008: 240'tan aktaran Çelik, 2014: 5-6).

2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belediyelerin hizmet sunumunda öncelik verilmesi gereken bazı konular vardır. Bunların ilki kanunda 14. maddede bahsedilen "hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir" ifadesidir. Ötekisi ise, aynı maddede "belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürsüz, yaşlı, düşkün ve dar gelirli olanların durumuna uygun yöntemler uygulanır" ifadesi ile yer alan ilkedir. Son olarak belediyelerin kararlarına belde oturanların ortak görüşlerinin de ekleneceğini dikkate alan (md.9/3) ilke bulunmaktadır (Aydın, 2009: 115). Bu ilkeler ışığında yeni kanunun maddelerini değerlendirecek olursak yeni kanunun yönetim ve katılımı ön planda tutarak sosyal belediyeye önem verdiği söylenebilir.

5393 sayılı kanunda, belediyelerin sosyal hizmetler konusundaki yükümlülükleri iki maddede yer almış ve birinci maddede, yerel ortak özelliklere sahip olmak kaydıyla "...sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır..." şeklinde düzenlenmiştir.

Bu anlamda 5393 sayılı Belediye Kanunu daha teferruatlı bir şekilde incelendiğinde sosyal hizmetler konusunda yapılan düzenlemeler şunlardan oluşmaktadır (Nergiz ve Uçar, 2017: 360-361):

- a. "Belediye Kanunu madde 13'te; belediyeler belde yaşayan hemşeriler arasında sosyal ve kültürel konuları geliştirip faaliyetler yapacakları, herkes yaşadığı beldenin hemşerisi kabul edildiği, belediye yaptığı yardımlarından yararlanabileceği ve yardımların insan onurunu bozmayacak şekilde dağıtılmasının gerektiği konularında düzenlemeler yer almaktadır.
- b. Kanunun 14. maddesi (a) fıkrasında "...kültür ve sanat, sosyal hizmetler ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma vb gibi hizmetleri yapar ve yaptırır" hükmü, dezavantajlı gruplardan çocuk ve kadınlara ilişkin bazı hizmetlerin belediyeler tarafından yerine getirilebileceğini belirtmektedir.
- c. Aynı madde, belediyelere başka bir önemli sosyal hizmet görev ve sorumluluğunu kadın ve çocuklar için koruma evleri açmaları konusunda vermiştir. Kanun bu görevi büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'i geçen belediyelere vermektedir.

- d. Kanununun 15. maddesinde, seyyar satıcılardan izinsiz satış yapmalarından dolayı el konulan gıda dışı mallar 30 gün içinde geri alınmazsa belediyelerin bunları ihtiyaç sahibi yoksul kimselere dağıtabileceği düzenlenmiştir.
- e. Kanunda beldede yaşayan halkın huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu sağlamak üzere her türlü önlemi almak, bütçede fakir kimseler ayrılan ödeneği kullanmak, engellilere ilişkin hizmetleri yapmak ve engelliler merkezi kurmak görevlerini belediye başkanının yapacağı görevler olarak belirtilmektedir.
- f. Belediyenin giderleri ile ilgili 60. maddesinde, dar gelirli, fakir ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar da belediye giderleri içinde yer verilerek, belediyelerin bu tür hizmetlere yönelik bütçeden pay ayırmalarının önemine değinilmiştir.
- g. Kanununun 76. Maddesi kent konseylerine ilişkin olup kent konseyinin görevlerinden biri kentte sosyal yardımlaşma ve dayanışma ilkesini hayata geçirmek olacağı şeklindedir.
- h. Kanununun belediye hizmetlerine gönüllü katılımı düzenleyen 77. maddesi ise, belediyelerin sosyal hizmetleri arasında sayılan, yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürlülere, yoksul ve düşkünlere yönelik sosyal hizmet ve yardım yapılmasında ve beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmet etkinliğini ve verimliliğini artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımı konusunda programlar uygulanacağını belirtmektedir.”

Bu konuyu büyükşehirler ölçeğinde değerlendirirsek 2012 yılında kanunlaşan ve 2014 yılı mahalli idare seçimlerinin hemen akabinde uygulanmaya başlanan 6360 sayılı kanun metropol alanlarda sadece iki belediyenin görevli olacağını düzenlemektedir. Bu kapsamda artık büyükşehir alanlarında sosyal sorumluluk sahibi olarak büyükşehir belediyesi ile büyükşehir ilçe belediyesi yer almaktadır. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesinde belediyenin sosyal içerikli görevleri şunlardır (5216 sayılı kanun/7):

- a. Büyükşehir'in bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclis kararıyla ödül vermek.
- b. Gerektiğinde sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak.
- c. Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlamak, bu amaçla bakım ve onarımını yapmak, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa etmek.
- d. Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile iş birliği yapmak.

4. Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin Sosyal Belediyecilik Uygulamaları

Kentlerde birlikte yaşayan, ancak birbirinden ayrı şekilde; kentin bir kesiminde satın alma gücü ve yüksek refah içerisinde yaşayanlar, diğer kesiminde çoğu işsiz, çocuklar için oyun alanları bulunmayan, eğitim imkânları kısıtlı, birçok ihtiyaçların karşılanmasında aynı zamanda yoksun, çocuğunun eğitim gibi birçok temel ihtiyaçlarını bile karşılamaktan uzak, gelecekle ilgili beklentileri olumsuz yönde olan belde sakinleri bulunmaktadır. Bu kesimlerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak; umutlarını artırmak ve toplumda dezavantajlı kesimleri destekleyerek, farklılıkları en aza indirmek amacıyla sosyal belediyecilik çalışmaları yapılır (Es, 2007: 45).

2021 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 1.456.326 kişilik nüfusu ile Manisa Ege Bölgesi içinde İzmir'den sonra ikinci büyük nüfusa sahip kentimizdir. Dolayısıyla 6360 sayılı Kanun gereği Manisa Büyükşehir Belediyesi kent merkezinde bulunan Yunusemre (**257.993**) ve Şehzadeler (**167.661**) ilçesiyle birlikte: nüfus sayısına göre sırasıyla, Akhisar (**176.00**), Turgutlu (**172.413**), Salihli (**164.710**), Soma (**111.218**), Alaşehir (**105.380**), Saruhanlı (**56.166**), Kula (**43.421**), Kırkağaç (**37.699**), Demirci (**37.021**), Sarıgöl (**35.766**), Gördes (**26.858**), Selendi (**19.505**), Ahmetli (**16.807**), Gölarmara (**15.197**) ve Köprübaşı (**12.811**) ilçeleri olmak üzere 17 ilçeden oluşmaktadır. Manisa Büyükşehir Belediyesi tüzel kişiliğini 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı Kanuna bağlı olarak, 30 Mart 2014'te yapılan mahalli idareler seçimlerinden sonra kazanmıştır.

Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin 2020-2024 Stratejik Planında yer alan misyonu, "Çağdaş, katılımcı, şeffaf ve etkin bir yönetim anlayışıyla hemşerilerimizin yaşam kalitesini artırmaya yönelik adil, hızlı ve kaliteli hizmet sunmak." olarak belirlenmiş ve vizyonu ise, "Manisa'nın tarihi, kültürel ve doğal mirasını koruyarak, sosyal yaşamı güçlü, insanları mutlu, Ege'nin cazibe merkezi olan çağdaş ve öncü bir belediye olmak." şeklinde oluşturulmuştur. Stratejik Planda 7 adet temel amaç belirlenmiş olup bunlardan Amaç 4 ve 5'in doğrudan sosyal belediyecilik ile ilgili olduğu söylenebilir. Bu kapsamda Amaç 4: "Yaşam Kalitesi Yüksek, Sağlıklı, Güvenli, Sürdürülebilir, Kültürel Değerleriyle Bütünleşmiş, Çağdaş Bir Kent Modeli Oluşturmak.", Amaç 5: "Kentimizin Turizm, Sosyal, Kültürel, Eğitim, Gençlik ve Spor Alanlarındaki Hizmetlerini Güçlendirerek Küçükten Büyüğe Tüm Halkın Refah ve Yaşam Kalitesini Arttırmak." olarak belirlenmiştir (Manisa Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı, s.10-12).

Stratejik Plan ve 2021 yılı Faaliyet Raporundaki amaç ve hedefler doğrultusunda Manisa Büyükşehir Belediyesinin (Manisa BB) sosyal belediyecilik ile ilgili olarak tamamlamış olduğu projeleri 7 farklı çalışmada gruplandırılabilir. Bunlar aşağıdaki başlıklar halinde verilmiştir.

- a. Bebek ve Çocuklarla,
- b. Gençlerle,
- c. Kadınlarla,
- d. Engellilerle,
- e. Yaşlılarla,

- f. Yoksullarla ve
- g. Kültürel faaliyetlerle ilgili çalışmalardır.

4.1. Yeni Doğan Bebek ve Çocuklar için Faaliyetler

Manisa Büyükşehir Belediyesi bebek ve çocuklarla ilgili olarak 3 başlık altında sosyal belediyecilik çalışmalarını yürütmektedir.

4.1.1. Hoş Geldin Bebek Projesi

Manisa Büyükşehir Belediyesi yeni bebek sahibi anneleri bilinçlendirmek ve bebeklerini sağlıklı büyütme amacına yönelik 'Hoş Geldin Bebek Projesi' yürütmektedir. Belediye bünyesindeki Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığının gerçekleştirdiği bu hizmet kapsamında anne ve anne adayları bebek bakımına yönelik bilgilendirmeler yapılmaktadır.

Manisa Büyükşehir Belediyesine ait sağlık uzmanları yeni doğan bebek projesi kapsamında anne sağlığı ve bebek bakımını içeren konularda ailelere bilgilendirme ziyaretleri yapmakta, böylece hem annelerin hem de bebeklerin sürekli sağlık kontrolleri yapılmaktadır. Bu ziyaretlerde bebek bakımı konusunda yapılan yanlışlıklar varsa bunlar düzeltilerek yeniden anlatılmaktadır. Manisa Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığının yaptığı bu bilgilendirme ziyaretlerinin yanında proje doğrultusunda ihtiyaç sahibi ailelere birtakım bebek bakım malzeme yardımları da yapılmaktadır. Bu malzemeler arasında bebekler için battaniye, bebek çantası, zıbın takımı, havlu bornoz seti, biberon, dijital ateş ölçer, bebek bezi, pişik kremi, ıslak mendil ve şampuan bulunmaktadır.

4.1.2. Çocuk Kültür ve Sanat Merkezleri

Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin önem vermiş olduğu eğitim hizmetleri arasında Çocuk Kültür ve Sanat Merkezlerinde eğitim alan küçük çocuklara yönelik hizmetler görülmektedir. Kent bünyesinde yer alan ve sayıları on sekizi bulan Çocuk Kültür ve Sanat Merkezlerinde küçüklere yönelik on bir branşta eğitim verilmiştir. 4-12 yaş arasındaki çocuklara okul öncesi eğitimin yanında matematik, Türkçe, İngilizce gibi dersler; çeşitli sanat ve spor dallarına yönelik resim, bale ve jimnastik, gitar, keman, halk oyunları ve satranç, gibi on bir branşta eğitim hizmeti verilmektedir. Bu eğitim hizmetlerinin yanında çocuklara yönelik okul öncesi eğitimlerini desteklemek için kent bünyesinde Çocuk Kültür ve Sanat Merkezleri'ni açan Manisa Büyükşehir Belediyesi, küçük çocuklara fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimlerinde destek olmak amacıyla birçok etkinlikler ve sosyal hizmet projelerini hayata geçirmiştir.

4.1.3. Çocuklar İçin Trafik Eğitim Parkı

Bölge olarak Ege'de bu alanda benzeri olmayan ve 6 bin m² alana yayılan Çocuk Trafik Eğitim Parkı, trafik kuralları ve eğitimini yeni kuşaklara vermek ve bu konudaki duyarlılıklarını artırmak amacıyla 20 Şubat 2014 tarihinde hizmete başlanmıştır.

4.2. Gençlere Yönelik Çalışmalar

Yerel yönetimler çok yönlü hizmet sunan kurumlar olarak gençlerle ilgili konularda onlara yönelik birçok faaliyet yürütmektedirler. Bu amaçla, toplumun desteklenmesi gereken diğer kesimlerinde olduğu gibi, gençlere yönelik hizmetleri yürütmeye yönelik

olarak projeler hazırlayıp hayata geçirmektedirler (Oktay, 2017: 310). Gençlerle ilgili olarak Manisa Büyükşehir Belediyesi halk eğitim merkezleriyle mesleki ve sanat eğitimine yönelik kursları çeşitli projeler bünyesinde yürütülmektedir. Bu alanda Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin gençlerle ilgili olarak üç projesi vardır.

4.2.1. MABEM Projesi

Manisa Büyükşehir Belediyesi Mabem Projesi eğitim hizmetlerinde faydalanmada fırsat eşitliğinin sağlanması kapsamında üniversite ve liseye giriş sınavlarına yönelik hazırlık kursları düzenlemektedir. Bu amaçla uzman öğretmenlerden oluşan eğitimci kadrosuyla il genelinde 17 ilçede 17 adet MABEM şubesinde 154 derslik ile öğrencilere YKS ve LGS hazırlık kursları desteği verilmektedir. 2007'de 269 öğrenci kapasitesiyle hizmete giren MABEM projesi kapsamında, 2020-2021 eğitim öğretim döneminde 913 adet 8.sınıf öğrencisine liselere giriş sınavları için, 1.771 adet 12.sınıf ve mezun öğrenciye YKS'ye geçiş sınavları için hazırlık kursları düzenlenerek toplamda 2.684 öğrenciye hizmet verilmiştir (Manisa BB 2021 yılı faaliyet raporu, s.111).

4.2.2. Atatürk Gençlik Merkezi

Manisa Büyükşehir Belediyesi tarafından 2013 yılında açılan ve mülkiyeti belediye ait olan Atatürk Gençlik Merkezi'nde gençlere ve kadınlara yönelik birçok faaliyet yürütülmektedir. Yaklaşık 3 bin m² alanda 3.615 m² kapalı alana sahip bulunan tesiste; idari bina ile spor, dans, seminer, sergi salonları, kafeteryalar 6 adet eğitim atölyesi, amfi tiyatro, çok amaçlı salonlar, 3 adet çatı bahçesi, 24 adet çeşitli sanat ve müzik eğitimi yapılabilen sınıflar, 140 kişi kapasiteli konferans salonu ve toplantı salonu bulunmaktadır. Bu kapalı alanlar dışında gençlerin çeşitli etkinliklerini gerçekleştirebileceği 2.015 m²'lik yeşil alan olarak sosyal aktivitelere ayrılmış açık alan bulunmaktadır. Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin 2021 Yılında Düzenlediği Meslek Edindirme Kursları ve Katılım Sayıları (Atatürk Gençlik Merkezi) aşağıdaki tabloda gösterilmektedir (Manisa BB 2021 yılı faaliyet raporu, s.112-113).

Tablo 1: Manisa Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları ve Katılım Sayıları (2021 Yılı)

	KURS ADI	KATILAN KURSİYER SAYISI
1	İNGİLİZCE A1	38
2	ALMANCA A1	30
3	İSPANYOLCA A1	15
4	FRANSIZCA A1	13
5	DİKSİYON	12
6	BİLGİSAYAR İŞLETMENLİĞİ	38
7	4-5. SINIF DRAMA	14
8	6-7. SINIF DRAMA	40
9	GİYİM	40
10	KANAVİÇE/GOBLEN	21
11	RÖLYEF	23
12	DEKORATİF EV AKSESUARLARI	24
13	AHŞAP BOYAMA	30

14	ÖRGÜ OYUNCAK VE MELEK BEBEK YAPIMI	26
15	BONCUKLU TAKI YAPIMI	14
16	BONCUKLU TAKI YAPIMI-TEZGÂH	13
17	BONCUKLU TAKI YAPIMI-MİYUKİ	16
18	BONCUKLU TAKI YAPIMI-BEZEME	13
19	EL NAKIŞI	20
20	MEFRUŞAT ÇEYİZ HAZIRLAMA	25
21	HOBİ KARAKALEM 1.AŞAMA	17
22	YAĞLI BOYA İLE RESİM 2.AŞAMA	20
23	KARAKALEM (DESEN) 1.AŞAMA	19
24	AKRİLİK BOYA İLE RESİM 1.AŞAMA	17
	TOPLAM	538

Kaynak: Manisa BB 2021 yılı faaliyet raporu, s.112-113

4.2.3. MASMEK Kursları

Kurum bünyesinde bulunan Manisa Sanat ve Meslek Edindirme Kursları (MASMEK) kurslarında gençler için birçok alanda eğitim ve gelişimlerini destekleyici faaliyetler yürütülmektedir. Manisa Büyükşehir Belediyesi Gençlik Merkezi'nde (MAGEM) yürütülen MASMEK'te yaşları 15'ten 35 yaşına kadar olan gençlere, bilgisayar, hızlı klavye kullanımı, bilgisayarlı muhasebe kursları, bilgisayar destekli çizim (autocat), yabancı dil kursları, diksiyon kursları, fotoğrafçılık, step-aerobik-pilates, bağlama, gitar, keman ve ney gibi çeşitli çalgı aleti kurslarının yanında halkoyunları kursu verilmektedir.

Manisa Büyükşehir Belediyesi bu alanlarda Atatürk Gençlik Merkezi Konservatuvarında toplam 189 Kursiyer kurs hizmeti almıştır. Yine MASMEK kursları bünyesinde 15 yaş üzeri olanlar için ev dekorasyonuna ve aksesuarlarına yönelik kurslar, takı tasarım ve yapımı, yağlı boya resim, gümüş takı işlemeciliği, kuyumculuk, mozaik, ahşap boyamacılık, tezhip gibi geleneksel el sanatlarına yönelik kurslar, vitray cam ve çini boyama kursları verilmektedir. Kurslarda gençlerin bir yandan el becerilerini geliştirme, diğer yandan bilim, teknoloji, sanat ve kültürel açıdan gelişimini sağlamak için çok yönlü olarak MASMEK ve MAGEM kursları düzenlenmektedir. Bu anlamda 2021 yılında düzenlenen meslek edindirme kurslarına katılım sağlayan kursiyer sayıları (Bahri Sarıtepe Gençlik Merkezi) toplam 892 adet olmuştur (Manisa BB 2021 yılı faaliyet raporu, s.113-114).

4.3. Kadınlarla İlgili Faaliyetler

Kamu kuruluşlarının gerçekleştirdiği faaliyetleri tüm topluma ve toplumun belli kesimlerine sunulan hizmetler şeklinde sınıflandırabiliriz. Bu anlamda toplumun tamamı için gerçekleştirilen hizmetler vatandaşların hepsinin yararlandığı ya da yararlanması planlanan altyapıya, sosyal güvenliğe, sağlığa, ev eğitime yönelik olup bu hizmetler ayrımcılık yapılmadan herkesin faydalandığı hizmetler olarak nitelendirilebilir. Toplumun tümüne yönelik hizmetlerin vatandaşların hepsine sunulması ve bu hizmetlerden herkesin eşit bir şekilde yararlanma hakkına sahip olması anlamı çıkarılmamalıdır. Bu hizmetlerin sunumunda özellikle cinsiyet odaklı eşitsizliklerin payı büyüktür. Toplumda bazı gruplar çeşitli nedenlerle dezavantajlı bir konumda olabilmekte ve bu gibi gruplara destek vermek için oluşturulmuş özel hizmetler de sunulmaktadır. Bu gruplar içinde özellikle kadınlara yönelik olarak sığınma evleri, kadın danışma merkezleri

ve kadınları destekleyici programlar bu yöndeki çalışmalara örnek teşkil etmektedir (Demirdirek ve Şener, 2014: 29). Genel olarak belediyelerin kadına ve aileye yönelik sunmuş oldukları sosyal hizmetler; kadınlar için eğitici kurslar, psikolojik destek, kadın danışmanlık ve rehberlik, kadınlara yönelik önleyici ve koruyucu sağlık hizmetleri ve kadın sığınma evleri şeklinde dört başlık altında toplanmaktadır (Seçkiner Bingöl ve Ömürgönülşen, 2018: 4). Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin kadınlara yönelik yürütmüş olduğu çalışmalar içerisinde özellikle aşağıdaki iki çalışma bulunmaktadır.

4.3.1. Kadın ve Aile Danışma Merkezi

Sosyal politikalar ve sosyal belediyecilik uygulamalarında belediyelerin önemli sosyal hizmetler yürüttüğü Aile Danışma Merkezleri önemli bir yere sahiptir. Demirdirek ve Şener Aile Danışma Merkezlerinin ailenin toplum içinde gelişimi ve güçlenmesini sağlamaya yönelik olarak kurulduğuna dikkat çekerek *"Aile Danışma Merkezleri özellikle kadınların toplumun birçok alanında katılımını ve üretkenliğini artırmak, başkalarına muhtaç olmadan kendi ayakları üzerinde durabilen ve kendisinin ve ailesinin sorunlarını çözmeye kapasitesine sahip olma yönlerinin geliştirilmesi amacıyla aile ve kadınları koruyucu, onlara gelebilecek zararları önleyici, hakları konusunda onları bilinçlendirici, yol gösterici ve fiziki ve psikolojik rehabilite edici hizmet vermektedirler. Bu merkezler tüm aile bireylerinin faydalanmasına yönelik olarak kurulmuş olsalar bile, daha çok kadınların faydalandığı korunup gözetildiği kuruluşlar olarak faaliyetlerini gerçekleştirmektedirler."* (Demirdirek ve Şener,2014: 30) şeklinde konuyu vurgulamaktadırlar.

Kadınlar toplumun oluşması ve şekillenmesinde, sosyal yaşamda ve aile içi etkinliklerde buldukları konum açısından önemli roller üstlenmektedirler. Manisa Büyükşehir Belediyesi, kadınlar için bilgilendirici ve eğitici program uygulamaları ile kadın sağlığı ve hakları konusunda yoğun çalışmalar yürütmektedir. Kadınlar belediye bünyesindeki Kadın ve Aile Danışma Merkezinde 13 hafta boyunca süren programla farklı konularda eğitim almaktadır. Yürütülen programlar kapsamında; kadın-doğum, temizlik-beslenme, annelik, üreme sağlığını koruyucu davranışlar, iletişim, haklar, çocuk bakımı ve ergen psikolojisi, kadın hastalıkları ve koruyucu sağlık hizmetleri konuları yer almaktadır. Kurslardaki eğitimlere katılım sağlayan ve başarıyla tamamlayan kadınlar için Manisa Büyükşehir Belediyesi tarafından katılım belgeleri verilmektedir.

4.3.2. Hanımeli Pazarı

Manisa Büyükşehir Belediyesi bünyesinde faaliyette bulunan Manisa Kent Konseyi Kadın Meclisi; Hanımeli Çalışma grubunca kentte yaşayan ihtiyaç sahibi, kadınlar tarafından üretilen ürünleri çeşitli platformlarda sergilemeleri için bir dizi fırsat sunmaktadır. Kadınlar için kurulan Hanımeli Pazarı aracılığıyla el emekleri değerlendirilmekte, ürünlerinin satışı için destek verilmekte ve ev ekonomilerine ve bütçelerine katkıda bulunmaktadır.

4.4. Engellilerle İlgili Faaliyetler

Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin engellilerle ilgili gerçekleştirdiği önemli iki proje dikkat çekmektedir.

4.4.1. Akülü Sandalye Yardımı

Manisa Büyükşehir Belediyesi, yürütmekte olduğu sosyal belediyecilik uygulamaları çerçevesinde engelli vatandaşlar için gerçekleştirmiş olduğu projelerle, il genelindeki ihtiyaç sahibi engellilere yönelik olarak, günlük yaşamlarını kimseden yardım almadan idame ettirebilmeleri için akü ile çalışan tekerlekli sandalye uygulamasını gerçekleştirmiştir. Manisa Büyükşehir Belediyesi il merkezi ile Manisa'daki tüm ilçelerdeki ihtiyaç sahibi engellilere akülü tekerlekli sandalye yardımıyla toplumda dezavantajlı konumda olan engellilere yönelik sosyal belediyecilik uygulamalarını devam ettirmektedir. Manisa BB'si 2021 yılında 14 Adet Akülü Tekerlekli Araç ve 2 Adet Tekerlekli Sandalye dağıtımını yapmıştır.

4.4.2. Engelsiz Yaşam Parkı

Manisa Büyükşehir Belediyesi, aynı zamanda engelli çocuklar için ve onların iyi vakit geçirmelerine uygun, kullanabilir araç ve gereçlerle ve de oyuncaklarla donatılmış parkta engelli çocukların diğer çocuklar gibi vakit geçirebilecekleri engelsiz yaşam parkı hizmete açılmıştır. Bu tesis ile engelli çocukların fiziki ve sosyal engellere maruz kalmadan, kendi başlarına rahat bir şekilde faydalanabilecekleri engelsiz bir kent oluşturma amaçlanmıştır. Böylece parkta engelli çocukların toplum içinde ve özellikle diğer çocuklarca dışlanmadan hep birlikte vakit geçirebilecekleri mekânlar oluşturularak engelli çocukların toplumun diğer kesimleriyle kaynaşması sağlanmaktadır.

4.5. Yaşlılara Yönelik Çalışmalar

Sosyal belediyecilik politikaları kapsamında belediyeler, çocuklara, gençlere, kadınlara, yaşlılara, engellilere ve toplum içindeki risk gruplarına yönelik olarak sosyal hizmet faaliyetleri yürütmektedir (Çelik,2014:7). Manisa Büyükşehir Belediyesi de sosyal belediyecilik politikaları gereği yaşlılara yönelik olarak iki çalışmayı hayata geçirmiştir.

4.5.1. Evde Bakım Hizmeti

Evde Bakım; bu konuda eğitim almış doktor, hemşire, sağlık memuru, fizyoterapist, psikolog sağlık personellerinin daha önce hastane ortamında yaptıkları kronik hastalıkların izleme ve tedavisi, fizik tedavi, konuşma, solunum terapileri ve özel ilaç uygulamalarıyla beslenme gibi işlemleri sağlık sorunları olan kişilerin evlerinde uyguladıkları bakım hizmetleridir. Evde bakım hizmeti, bireyin sağlık sorunları sebebiyle hastanede yatması gerekmeden uygun şartlarda, sağlıkla ilgili eğitimlerinin, hastalıkların önlenmesinin, olumsuz durumların önlenmemesi durumunda erken dönem teşhis, tedavi ve iyileşmesinin uzman kişiler ve kuruluşlarca hasta bireyin evinde gerçekleştirilmesi (Aslan vd., 2018: 46) olarak tanımlanmaktadır.

Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal belediyecilik politikalarının gereği olarak hizmet yeri olan Manisa ilinde uygulamaya koyduğu faaliyetlerinden biri de 'Evde Bakım Hizmetleri' şeklinde gerçekleşmektedir. Bu kapsamda ihtiyaç sahiplerine ve kimsesizlere yönelik olarak sağlık personelleri, diyetisyenler, kadın-erkek kuaförleri, temizlik görevlileri ve psikologlardan oluşan deneyimli ekiplerle 'Evde Bakım Hizmetleri' projesini sürekli bir şekilde yürütmektedir.

4.5.2. Huzurevi ve Alzheimer Gündüz Bakım Evi

İnsanların ihtiyarladığı zaman karşılaştığı sorunların en büyüğünü yaşlılık bakımı oluşturmaktadır. Her 65 yaş ve üzeri olanların hasta ve bakıma muhtaç olduğu görülmese de genç bireylere göre hastalığa yakalanma olasılığı ve vücut aktivitelerindeki yetersizliklerin artması sonucunda başkasının desteğine gereksinim hissetme olasılıkları her geçen gün artmaktadır. Yaşlanma döneminde kendini gösteren fonksiyonel ve fiziksel gerilemeler yaşlıları ve aileleri toplumsal bakım seçeneklerinden birini tercih etmeye zorlamaktadır. Toplumsal yaşamda ortaya çıkan sorunlar ve gündelik hayatın doğal sonucu olarak karşı karşıya kaldığımız yaşlılıkla ve beraberinde gelen sağlık ve sosyal sorunların çözümünde profesyonel destek alma gereği ortaya çıkmaktadır.

Manisa Büyükşehir Belediyesi kimsesiz ve yardıma muhtaç yaşlılara bu dönemlerinde hizmet vermek amacıyla, 7.355 m² 'lik alanda 216 yatak kapasiteli 108 oda olarak tasarlanmış, yaşlılara ev ortamı niteliğinde, günlük yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayabilen, aynı zamanda diğer bireylerle sosyalleşebilecekleri alanlara sahip mekânlar yapmıştır. Özellikle günlük bakım ve ihtiyaçlarını kendi başına sağlamakta zorluk çeken alzheimer hastalarının günlük yaşamlarını kolaylaştırmak ve ihtiyaç duydukları konularda onlara destek vermek amacıyla gündüz bakım evi projesi gerçekleştirilmiştir. Böylece toplumda ve özellikle yaşlı grup içinde dezavantajlı bir konumda olan alzheimerli hastalar ile hasta yakınlarının da sosyalleşmesi ve günlük ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri ortamlar oluşturulmuştur.

4.6. Fakir Kimseler İçin Gıda Bankası Projesi

Belediyeler sosyal belediyecilik politikaları içinde en çok farklı ihtiyaç sahiplerine dönemsel olarak belirli temel ölçütler kapsamında sistemli bir şekilde bedelsiz ayni ve nakdi yardımlar yapmaktadırlar. Çoğu kez belediye bütçesinden karşılanan sosyal yardımlar, sosyal entegrasyona destek olmasının yanında ihtiyaç sahipleri için bir sosyal hak olarak da görülmektedir. Belediyeler; sosyal yardımlar aracılığıyla herhangi bir geliri olmayan bireylerin veya geçimlerini sürdürebilecekleri gelirleri olmayan ailelerin ihtiyaç durumu ortadan kalkıncaya kadar onların korunması ve gelir güvencelerinin sağlanması amaçlanmaktadır (Çelik, 2014: 8). Kent yoksulluğu ile mücadele ve sosyal belediyecilik anlayışına bağlı olarak Manisa Büyükşehir Belediyesi yoksullara yönelik olarak gıda bankası projesini yürütmektedir.

Gıda Bankası Projesi üretici, satıcı veya gıda dağıtım hizmeti sunan kişi ve kuruluşların stoklarında olan; fakat kullanım süresi azalan, ambalajlama hatasına rastlanılan, fabrika üretim ve ihracat fazlasına benzer sebeplerle piyasada değeri düşen ve çöpe atılma olasılığı taşıyan gıda maddelerinin muhtaç kimselere ulaştırılması amacıyla kurulmuş bir sistemdir. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1967 yılında çok küçük bir organizasyon olarak başlayan bu sistem kısa sürede dünyanın birçok yerinde uygulanmaya başlanmıştır. 5393 Sayılı Belediye Kanun'da belediyelerin görevleri arasında bu kavrama yer verilmiş, başlangıçta büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyeler için, daha sonra nüfusu 100.000'i geçen tüm belediyeler için bir görev haline getirilmiştir. Bu kapsamda belediyelerin kadınlar ve çocuklara yönelik koruma evleri oluşturması, her türlü sağlık tesisini açmasının yanında Gıda Bankacılığı da yer almıştır (Kar, 2007: 28).

Diğer büyükşehir belediyeleri gibi, Manisa Büyükşehir Belediyesi de il düzeyinde uygulamaya geçirdiği gıda bankalarıyla kent yoksulluğuyla mücadele ve belediyelere verilen görevler çerçevesinde yoksul, düşük gelirli bireylerin ihtiyaçlarını gidermeye çalışmaktadır. Manisa Büyükşehir Belediyesi 2013'te kent merkezi düzeyinde başlattığı Gıda Bankası hizmetlerini, 2016'dan sonra ildeki bütün ilçelere yayarak ihtiyaç sahiplerine ulaştırmaktadır. Gıda maddelerinin yanı sıra çeşitli malzeme ve ayakkabı temin edilebilen gıda bankalarından binlerce hane faydalanmaktadır. 2021 faaliyet raporundaki verilere göre Manisa merkez ve 15 dış ilçede toplam gıda yardımından faydalanan vatandaş sayısı 7200 kişiye ulaşmıştır (Manisa BB 2021 yılı faaliyet raporu, s.127).

4.7. Kültürel Çalışmalar

Kültürel değerler, kente görünüş bakımından güzellik katan ve kent yapısında farklılık oluşturacak özelliğe sahiptir. Kentte yeni oluşturulan mekanlar hem kentsel alanların güzelleşmesine hem de toplumun birlikte kullanma bilinç ve kültürünün yükselmesine katkı yapabilir.

Toplumda dezavantajlı grup olarak nitelendirilen yoksullara yapılan yardımlarla sosyal belediyeçilik faaliyetlerini sınırlandırmak eksik bir anlayışı ortaya koymaktadır. Çünkü sosyal harcamalar içinde aynı zamanda sportif ve kültürel faaliyetler de bulunmaktadır. Belediyeler tarafından gerçekleştirilen sosyal harcamalar, belediyelerin benimsedikleri sosyal politika uygulamalarına ve belediyenin ekonomik gelişmişlik seviyelerine göre değişmektedir. Belediyelerin sosyal harcamayla ilgili farklı politika ve uygulamaları yaptıkları sosyal harcamaların niteliğini doğrudan etkilemektedir. Belediyeler tarafından gerçekleştirilen etkinlik salonları, panel, konferans gibi kültürel faaliyetler sosyal harcama olarak kabul edilmekte ve sosyal belediyeçilik olarak görülür (Çelik, 2014: 7). Manisa Büyükşehir Belediyesi kültürel çalışmalar kapsamında birçok çalışmalar yürütmekle birlikte bu alanda yapılan çalışmalara iki örnek verebiliriz.

4.7.1. Çok Amaçlı Etkinlik Salonları

Manisa Büyükşehir Belediyesi, 6360 sayılı Kanun ile belde ve köylerden mahalleye dönüşen yerleşim merkezlerinde vatandaşların kullanımı için Çok Amaçlı Etkinlik Salonları hayata geçirmiştir. Böylece, vatandaşlara yönelik olarak taziye, mevlit, düğün, asker uğurlama, yöresel kutlama programları gibi sosyal etkinliklerini gerçekleştirebilecekleri il genelinde çok amaçlı olarak kullanılmak üzere düğün salonları faaliyete açılmıştır.

4.7.2. Manisa Kafe

Büyükşehir Belediyesi İl düzeyinde gerçekleştirdiği faaliyetlerle Manisa'da şehrin görünümünü değiştirmeyi hedefleyen bir proje olarak Manisa Kafe'yi oluşturmuştur. Bu doğrultuda Manisa'daki bazı dükkânlar restore edilerek halkın boş vakitlerini değerlendirebilecekleri mekânların sayısının artırılması ve sosyalleşmelerine katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu projeye tarihi mekânların restore edilerek halkın kullanımına açılmasının yanında kentte sosyalleşme ve hemşerilik bilincinin artırılması kapsamında çeşitli etkinlikler düzenlenmesine katkı sağlanmıştır.

5. Sonuç ve Değerlendirme

Sosyal belediyeçilik ile merkezi hükümetin sosyal devlet yaklaşımını yerel düzeyde devam ettiren belediyelerin uyguladığı sosyal politikalar her geçen gün gelişmekte ve çoğalmaktadır. Belediyeler yerelde sundukları hizmetlere ilişkin politikalarına ilave olarak şehir sakinlerinin hayat standardını artıracak ve yaşamlarında kolaylık sağlayacak sosyal politikalarla fakirliğin ve yoksunluğun azaltılması için bir takım yeni hizmetler sunmaya başlamışlardır. Aslında sosyal hizmetlerin ve sosyal yardımların geliştirilip halka sunulması ve dağıtılmasından sorumlu ilk yönetim kademesi merkezi yönetim olmasına rağmen, bu hizmet politikalarının geliştirilip sunulmasında yerel yönetimlerin işlevleri gittikçe artmaktadır. Bilhassa sosyal yardım konusunda belediyeler daha aktif durumdadırlar. Bu durum ise, bu hizmetlerin sunumunda çok başlılık, eşit ve standart hizmet sunumu gibi birtakım problemleri beraberinde getirmektedir (Seçkiner Bingöl ve Ömürgönülşen, 2018: 22).

Vatandaşın yaşadığı beldede hizmet sunan ve halka yakın kurumlar olan belediyelerin belde sakinlerinin gereksinim ve isteklerine hassasiyetle yaklaşan hizmet birimleri olması gerekmektedir. Dolayısıyla vatandaşın sürekli değişen ve farklılaşan gereksinim ve isteklerine kayıtsız kalamayan belediyeler, kendi organizasyonlarını ve sahip oldukları bütün kaynakları mümkün mertebe bu amaç doğrultusunda kullanmaya başlamışlardır. İşte bu değişen ve farklılaşan ihtiyaç ve istekler sosyal belediyeçilik alanında belediyelerin de bu konuda kendilerini geliştirerek sosyal konut, sosyal hizmet, sosyal yardım, sosyal danışmanlık, istihdam, yoksulluğun giderilmesi, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması gibi değişik sosyal alanlarda artarak devam eden çalışmaları göze çarpmaktadır. Belediyeler dezavantajlı gruplar için hazırladıkları projeler ve programlara dayalı yürüttükleri sosyal belediyeçilik ile çocuklara, gençlere, kadınlara, yaşlılara, engellilere, işsizlere ve birçok risk gruplarına yönelik hizmetler sunmaktadır. Sosyal belediyeçilik yaklaşımına bağlı olarak uygulanan politikalar sonucunda belediyelerin gerçekleştirdikleri hizmetler hem çeşit hem de miktar bakımından dikkate değer bir şekilde artış göstermiştir.

Sosyal hizmetlerin sunulmasında belirli birtakım standartlar oluşturulmalı ve bu hizmetlerin sunulması her belediyede bu standartlar baz alınarak hizmet sunumu gerçekleştirilmeli, böylelikle hizmetlerin sunulması ya tek bir çatı altında toplanmalı ya da bu hizmetlerin sunumu tamamen yerel yönetimlere bırakılarak yönetsel kapasite güçlendirilmeli veya yeni modeller geliştirilmelidir. Bu kapsamda belediyelerde sosyal hizmetlerin ve sosyal yardımların fonksiyonel ayırımlarının yapılması ve bu hizmetlerde belirli bir standardın sürdürülmesi konusunda çalışmalara ağırlık verilmelidir. Belediyelerde sosyal hizmet ve sosyal yardım müdürlükleri oluşturulurken, sosyal yardım ve sosyal hizmet fonksiyonları birbirinden ayrılmalı; sosyal hizmet konusuna daha fazla önem verilmeli, sosyal yardım ise sosyal hizmetin tamamlayıcı yanı şeklinde iş görmelidir (Seçkiner Bingöl ve Ömürgönülşen, 2018: 22).

Muhtaçlık kriterleri ile ilgili olarak belirlenen sorunlar konusunda, yerel sosyal yardımlarda farklı muhtaçlık kriterlerinde bir standart oluşturabilmek için merkezi hükümetin saptadığı eşiklere göre önceden belirlenmiş ihtiyaç çizelgeleri, tüm

belediyelerde uygulanabilecek bir örnek ölçeklendirme sistemi önerilmektedir. Mesela bu eşikler önem derecesine göre, kritik, önemli, ortalama ve düşük ihtiyaçlar olarak bir sıraya konulabilir. Yine bu eşiklerin içerikleri, dezavantajlı kesimlerin lehine olacak şekilde geniş tutulabilir veya yerel farklılıklar dikkate alınarak değiştirilebilir (Seçkiner Bingöl ve Ömürgönülşen, 2018: 23).

Son zamanların önemli uygulamalarından biri de hizmetlerin oluşturulması ve sunumunda çok aktörlü yönetim modelinin (yönetişim) sisteme girmesi olmuştur. Bu anlamda yerel hizmetler denetime açık olarak gerçekleştirilmeli, sosyal politikaların planlanıp oluşturulma safhasında ve uygulanmasında sivil toplum, duyarlı girişimciler ve üniversitelerin görüşlerine başvurularak katılımcı bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Belediyelerde sosyal politika ve sosyal hizmetler konusunda uzman personelin sayısı arttırılmalı ve bu konuda eksik olan belediyeler bu uzman kadrolarını kısa zamanda tamamlamalıdır (Yıldırım, 2014: 504).

Sosyal yardımlar yapılırken nakdi yardımlardan ziyade daha çok ayni yardımlar dağıtılarak bunların gerçekleştirildiği görülmektedir. Ayni yardımların açıktan koliler ile görünür bir şekilde dağıtılması hem yardımın gizliliği hem de vatandaş onurunun korunması ilkelerini bozmaktadır. Bir olumsuzluğu yol açmamak için marketlerle ve mağazalarla anlaşarak ayni yardımlarda; alışveriş çeki, gıda çeki, eşya çeki gibi kuponlama yöntemleri tercih edilebilir. Böylece ayni yardımların taşıma ve nakliye ücretleri kaldırıldığı gibi, vatandaşlar belediyenin belirledikleri yardımlardan başka, istedikleri ya da ihtiyaç duydukları gıda ve yardım malzemelerini alabilme serbestliğine erişmiş olur (Seçkiner Bingöl ve Ömürgönülşen, 2018: 23).

Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin planladığı sosyal belediyecilik politikalarına bağlı olarak bu konuda önemli faaliyetler yaptığı görülmektedir. Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin bilhassa dezavantajlı gruplardan bebek ve çocuklara, gençlere, kadınlara, engellilere, yaşlılara, yoksullara ve hastalara yönelik yapmış olduğu sosyo-ekonomik yardım ve faaliyetlerle sosyal belediyecilik alanında dezavantajlılara önemli hizmetler sunduğu söylenebilir. Yine Manisa merkez ve ilçelerde açmış olduğu MABEM şubelerinde LGS ve YKS kursları ile eğitim alanında dar gelirli ailelerin çocuklarına yönelik önemli hizmetler sunulmaktadır. 2004 sonrasında çıkarılan yerel yönetim kanunları sosyal belediyeciliğin hukuksal zeminini güçlendirmiştir. Bu dönemden sonra gerçekleşen yasal düzenlemeler belediyelerin yetki ve sorumluluklarını arttırmıştır. Yapılan bu yeni düzenlemelerle yerel halkın sorunlarının yerinde, hızlı şekilde çözülmesi, hizmetlere halkın katılımı ve etkin hizmet sunumu gibi uygulamaları hayata geçirerek yurttaş odaklı belediyecilik oluşturulması amaçlanmıştır. Belediyelerin bu yetki ve sorumluluklar çerçevesinde etkin bir sosyal belediyeciliği uygulayabilmesi için yeteri kadar yönetsel ve finansal olanaklarla donatılmaları oldukça önemlidir. Yerel yönetimlerden bilhassa büyükşehir belediyelerinin mevcut kaynaklarını kullanırken, sosyal belediyecilik faaliyetlerini belde sakinleri, sivil toplum kuruluşları ve muhtarlar ile ortak hareket etmek suretiyle ve uzman personeli ile yerel katılımı sağlayarak gerçekleştirmeleri gerekmektedir.

Kaynakça

- Aslan, Ş., Uyar, S. ve Güzel, Ş. (2018). "Evde Sağlık Hizmetleri Uygulamasında Türkiye", Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi, (1), 45-56.
- Aydın, M. (2009). *Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler*, Yedirenk yay., İstanbul.
- Ateş, H. (2009). "Sosyal Belediyecilik", Çerçeve Dergisi, Ocak, ss. 88-95. http://www.musiad.org.tr/contentimages/arastirmalaryayin/pdf/cerceve_dergisi_49.pdf (Erişim T:14.03.2022).
- Çelik, A. (2014). "Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği", Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 16/1 (2014) 1-20.
- Demirdirek, H. ve Şener, Ü. (2014). *81 İl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi*, Tepav, Matsa Basımevi, Ankara.
- Ertekin, A. "Türkiye’de Devrimci-Halkçı Yerel Yönetimler ve Sosyal Belediyecilik", https://www.academia.edu/14626094/T%C3%BCrkiye_de_Sosyal_Belediyecilik_Anlay%C4%B1%C5%9F%C4%B1_ve_Devrimci_Halk%C3%A7%C4%B1_Yerel_Y%C3%B6netimler?auto=download, E.T. 10.03.2022.
- Gözler, K. (2017). *Kısa Anayasa Hukuku*, Ekin Kitabevi, Bursa.
- Es, M. (2007). "Kentsel Yoksulluğun Azaltılmasında Sosyal Belediyeciliğin Rolü", Yerel Siyaset Dergisi, Cilt:1 Sayı:3, ss.45-52.
- Kar, B. (2007). "Belediyelerin Yoksullukla Mücadeledeki Roller ve Gıda Bankacılığı", Yerel Siyaset Dergisi, Cilt:2 Sayı:13, ss.28
- Kesgin, B. (2012). "Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden ve Yerel Müdahale: Sosyal Belediyecilik", SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:26, ss.169-180.
- Negiz N. ve Uçar A. (2017). "A Case Study on The Social Service Activities of The Municipalities: An Evaluation with Swoth Analysis", In Recent Developments in Sociology and Social Work, (Eds: Georgeta Rata, MehmetAliİcbay and Hasan Arslan), E-BWN publications.
- Pektaş, E. K. (2010). "Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar", Akademik İncelemeler Dergisi Cilt:5 Sayı:1, ss.4-22.
- Kaya, E., Şentürk H., Danış O ve Şimşek S. (2008). *Modern Kent Yönetimi-I*, Okutan yay, İstanbul.
- Oktay, T. (2017). "Gençliğe Yönelik Politika ve Uygulamalarda Yerel Yönetimlerin Rolü" MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 6 Sayı: 3 ss.309-336.
- Seçkiner Bingöl, E ve Ömürgönülşen, Uğur. (2018). "Sosyal Belediyecilik Bağlamında Türkiye’de Büyükşehir Belediyelerinin Sosyal Hizmet ve Sosyal Yardım Faaliyetleri", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt 27, Sayı 3, ss.1-26.
- Seyyar, A. (2002). *Sosyal Siyaset Terimleri (Ansiklopedik Sözlük)*, Beta Basım Yayım, İstanbul.

- Sezik, M. (2016). "Türkiye'de Sosyal Belediyeciliğin Gelişimi ve Sorun Alanları," İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 5, Sayı 2, www.inijoss.net ss.171-186.
- Şataf, C. (2017). "Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Anlayışına Yönelik Genel Bir Değerlendirme", içinde Yerel Yönetimler Üzerine Seçme Yazılar, (Editörler) Furkan BEŞEL/ Fatih YARDIMCIOĞLU, Beşköprü Yayınları, Sakarya.
- Şemşit, S. Uçar, A. ve Yüksel M. A. (2016). "Avrupa Birliği Politikaları Perspektifinden Türkiye'de Belediyelerin Sunduğu Engelli Hizmetleri", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, ICEBSS Özel Sayısı. ss. 205-223.
- Tekeli, İ., (1991), "Vedat Dalokay"ın Ardından Belediyecilik Deneyi Üzerine", Mülkiyeliler Dergisi, C.15, S.131, s. 55-57.
- Toprak, D. ve ŞATAF C. (2009). "Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı," Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, ss.11-24.
- Yay, S. (2014). "Tarihsel Süreçte Türkiye'de Sosyal Devlet", 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi, Cilt 3 Sayı 9, ss.147-161.
- Yıldırım, A. (2014). "Belediyelerin Sosyal Politika Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme: Malatya Belediyesi Örneği", Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 17, ss.485-509.
- http://www.manisa.bel.tr/Projeler/d19_cocuk-trafik-egitim-parki.aspx
- http://www.manisa.bel.tr/Projeler/d63_cok-amacli-etkinlik-salonlari.aspx
- <http://www.milliyet.com.tr/buyuksehir-den-engelsiz-yasam-parki-manisa-yerelhaber-1341120/>
- http://www.manisa.bel.tr/Projeler/d15_manisa-kafe.aspx
- http://www.manisa.bel.tr/Projeler/d18_ataturk-genclik-merkezi.aspx
- <https://manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/73e99a16973d4f91898a5d71b30af229.pdf>
- Manisa Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı
- 5393 sayılı Belediye Kanunu
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu